

چرا عربستان منفور است؟

روزنامه العرب، با انتشار گزارشی ضمن تاکید بر نفرت مردم منطقه و جهان عرب از عربستان، احساسات ضد سعودی‌ها را در منطقه ویرانگر توصیف کرد. این روزنامه، علت این نفرت از عربستان را جنگ رسانه‌ای و ایجاد احساسات ضد عربستانی معرفی و تلاش کرد بگوید اگر این جنگ رسانه‌ای نباشد یا پاسخ مناسبی به آن داده شود، احساسات ضد عربستانی فروکش خواهد کرد. اما به نظر می‌رسد ریشه‌های نفرت از عربستان در جایی دیگر و بسیار عمیق‌تر است. این نفرت از تعارض و دوگانگی بین هویت شناخته شده عربستان و سیاست‌ها و اقدامات این کشور ناشی می‌شود.

به گزارش آران نیوز: عربستان کشوری با هویت عربی است. این هویت در نام عربستان حک و منعکس شده است. عربستان در تمام جهان عرب تنها کشوری است که اسمش از ریشه عربی انتخاب شده است. بقیه کشورهای عربی برای معرفی هویت عربی خود حتما باید صفت عربی را به نام خود اضافه کنند. اما عربستان نامش این هویت را فریاد می‌زند. از این جهت عربستان خود را عرب‌تر از هر کشور عربی دیگر می‌داند.

از سوی دیگر عربستان کشوری با هویت اسلامی است. مهم‌ترین مراکز دینی مسلمانان در این کشور قرار دارد. این سرزمین محل ظهور اسلام است و کعبه قبله مسلمانان و مدینه منوره پایگاه اولین حکومت اسلامی در این کشور واقع شده است. حاکمان عربستان نیز خود را خادم حرمین شریفین معرفی می‌کنند. از این رو عربستان کشوری است که هویت اسلامی جزء هویتی جدایی ناپذیر آن به شمار می‌آید.

با این دو ویژگی عربستان دارای هویتی با دو پایه مهم و اساسی است؛ عربیت و اسلام. این وضعیت انتظاراتی را در جهان عرب و جهان اسلام ایجاد کرده است. انتظار دفاع و حمایت از منافع اعراب و ملت‌های عرب و پشتیبانی از اهداف و منافع اسلامی و جهان اسلام. اما با وجود هویت عربی - اسلامی عربستان و با وجود انتظارات و تقاضای کشورهای عربی و جهان اسلام از این کشور، سعودی‌ها سیاست‌هایی اتخاذ کرده و اقداماتی را انجام می‌دهند که با منافع اعراب و اهداف و آرمان‌های اسلامی تعارض و تضاد دارد. این تعارض و تضاد در سال‌های اخیر بروشنی خود نمایی می‌کند به گونه‌ای که به مطالعه و تحقیق درباره‌اش نیازی نیست و هر فرد عادی و عامی در جهان عرب و جهان اسلام آن را درک می‌کند. نادیده گرفتن حقوق ملت‌های منطقه و قرار گرفتن در مقابل آنها مانند بحرین، تعقیب و تأمین منافع خاندان حاکم به جای منافع اعراب، هماهنگی و همراهی با قدرت‌های بزرگ بویژه آمریکا در تسلط بر منابع ملت‌های منطقه، حمله به ملت عرب یمن و نادیده گرفتن حقوق مردم فلسطین و همسویی با رژیم صهیونیستی و تلاش برای عادی سازی روابط با آن و حتی همراهی نشان دادن با واشنگتن و تل آویو در معرفی بیت‌المقدس به عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی در حالی که اعراب و مسلمانان از آن اعلام انزجار کردند، از نمونه‌های سیاست‌ها و اقدامات عربستان است که با هویت عربی و اسلامی این کشور در تعارض و تضاد است.

تضاد و تعارضی که بین هویت عربی - اسلامی عربستان و سیاست‌ها و اقدامات این کشور وجود دارد، موجب شده است تا اعراب و مسلمانان در ذهنشان این کشور را در حال فاصله گرفتن از هویت خود یا اقدام و عمل بر خلاف آن تصویر کنند. این تصویر از عربستان، چهره آن را به صورت کشوری ریاکار در اذهان ترسیم کرده و موجب شکل‌گیری نفرت از عربستان در جهان عرب و اسلام شده است. بر این اساس، اگر سعودی‌ها به دنبال کم کردن نفرت‌ها از خود و اصلاح این تصویر و ذهنیت هستند، باید بکوشند با نزدیک شدن به هویت عربی و اسلامی خود و سیاستگذاری و عمل کردن بر اساس آن این دوگانگی و تعارض را بین هویت و عمل از بین ببرند. قطعا رسانه‌ها در جهان امروز عامل مهمی در بروز یک وضعیت هستند، اما اگر زمینه‌ها برای پذیرش یک موضوع مهیا نباشد، آنها نمی‌توانند تاثیرات پایدار چندانی به جا بگذارند. سعودی‌ها با منطبق کردن سیاست‌ها و اقدامات خود با هویت عربی و اسلامی می‌توانند رسانه‌ها را خلع سلاح کنند. در غیر این صورت هر تلاشی برای کم کردن نفرت‌ها، سودی برایشان به همراه نخواهد داشت.

دکتر حاکم قاسمی

عضو هیات علمی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی(ره)